

Valtuustoaloite Loimijoen vieraslajitilanteen selvittäminen ja siitä tiedottaminen

Kaupunginvaltuusto 08.06.2026 § 35

Valtuutettu Anne Paljakka jätti Kokoomuksen valtuustoryhmän sekä muiden allekirjoittaman valtuustoaloitteen koskien Loimijoen vieraslajitilanteen selvittämistä ja siitä tiedottamista.

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 15.06.2026 § 151

Valmistelija Hallintopäällikkö Rinta-Jouppi Juha

Esittelijä Kaupunginjohtaja Rantala Jari

Päätösehdotus Kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedokseen.

Kaupunginhallitus lähettää aloitteen elinympäristöpalveluiden valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Elymltk 29.09.2026 § 85
331/00.01.02/2026

Valmistelija ympäristötarkastaja Ojala Kati

Kaupunginhallitus on lähettänyt Loimijoen vieraslajitilanteen selvittämiseen ja tilanteesta tiedottamiseen tähtäävän valtuustoaloitteen kaupungin elinympäristöpalveluiden valmisteltavaksi. Valtuustoaloitteessa nostetaan erityisesti esiin Loimijoessa esiintyvä isosorsimo.

Luonnossa vieraslajeista on haittaa etenkin luonnon monimuotoisuudelle, sillä ne ovat nopeasti ja tehokkaasti leviäviä lajeja, jotka sopeutuvat helposti erilaisiin elinympäristöihin ja vievät tilaa alkuperäislajistolta. Vieraslajeja torjumalla suojellaan siis paikallista lajistoa ja sen monimuotoisuutta.

Vieraslajeilla tarkoitetaan arkikielessä ja mediassa useimmiten EU:n vieraslajiasetuksessa tarkoitettuja unionin kannalta merkityksellisten haitallisten vieraslajien luetteloon kuuluvia haitallisia vieraslajeja. Vieraslajeja on myös sellaisia, joita ei ole määritelty EU:n tasolla haitalliseksi.

Suomessa vieraslajeja säädellään vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetulla lailla (1709/2015, vieraslajilaki). Lailla säädetään

myös kansallisesti merkityksellisistä haitallisista vieraslajeista, jotka luetaan nk. vieraslajiasetuksen (704/2019) liitteissä A ja B.

Loimijoen vieraslajitilanteesta ei tällä hetkellä ole kattavaa käsitystä. Loimijoessa esiintyy Loimaan alueella ainakin isosorsimoa (*Glyceria maxima*), joka on noin 1–2,5-metriseksi kasvava monivuotinen heinäkasvi. Isosorsimo on vieraslaji, jota ei ole säädetty haitalliseksi eli se ei kuulu kansalliseen eikä EU:n haitallisten vieraslajien luetteloon, ja esimerkiksi lajin myynti ja kasvattaminen ovat edelleen sallittuja. Kaikkia vieraslajeja koskee kuitenkin vieraslajilain 3 §:n mukainen ympäristöön päästämisen kieltö.

Vieraslajilain 4 §:n mukainen kiinteistön omistajan huolehtimisvelvollisuus ei koske isosorsimoa, mutta sen leviämiseen ja torjuntaan on kaupungin mielestä silti syytä kiinnittää huomiota. Mikäli kuntalaiset haluavat omilla maillaan torjua isosorsimoa, neuvontaa toimien oikeaan ajoittamiseen ja torjuntamenetelmiin on saatavilla esim. vieraslajit.fi-sivustolta. Myös ympäristövalvonnasta saa halutessaan neuvontaa isosorsimon ja muiden vieraslajien torjuntaan liittyen.

Loimaan kaupunki on mukana Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistuksen (KVVY ry) toiminnassa. Yhdistyksellä on ollut käynnissä luonnon monimuotoisuushanke syksystä 2025 alkaen, jossa on kartoitettu isosorsimon levinneisyyttä Loimijoen yläjuoksulla. Hanke on päättymässä vuoden 2026 loppuun. Hankkeen on tarkoitus laajentua myös Loimaan puolelle Loimijokea KVVY:n arvion mukaan 2–3 vuoden kuluttua, riippuen pitkälti hankerahoituksen saatavuudesta. Asiaa pyritään jatkossakin edistämään ympäristövalvonnasta käsin osallistumalla KVVY:n vetämään Loimijokiryhmään ja sen alaiseen Loru-työryhmään, jossa on ympäristönsuojelun viranhaltijoita muista Loimijoen valuma-alueen kunnista ja elinvoimakeskuksesta. Ympäristövalvonta pyrkii tiedottamaan asiasta, kun hankkeen tulevaisuus tarkentuu.

Loimijoen rannoilla esiintyy tiettävästi ainakin jättiputkea (*Heracleum persicum* -ryhmä) ja jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*). Loimijoen vesistössä eläviä vieraslajieläimiä ei ole ympäristövalvonnan tietojen mukaan kartoitettu. Etenkin vieraslajisten eläinten kartoittaminen virtaavassa vesistössä on haasteellista, mutta Etelä-Suomen alueella on käynnissä esimerkiksi pienvesien vieraslajikalojen selvityshanke (VIKSU-hanke). Tällaisten hankkeiden kautta voidaan saada menetelmiä vieraslajien kartoittamiseksi myös isommissa vesimuodostumissa. Tutkimushankkeita, kuten VIKSU-hanketta, vetää useimmiten esimerkiksi Suomen ympäristökeskus ja korkeakoulut, tutkimusrahoituksensa puitteissa.

Kunnalla ei ole vieraslajilain alaista toimivaltaa vieraslajien esiintymisen tai torjunnan valvomiseen, mutta kunnan tulee maanomistajana noudattaa vieraslajilakia omistamillaan kiinteistöillä. Loimaan kaupunki oli mukana Suomen luonnonsuojeluliiton koordinoimassa VieKas LIFE -hankkeessa vuosina 2018–2023, jolloin Loimaan alueella torjuttiin jättiputkea sekä yksityisillä että kunnan omistamilla kiinteistöillä. Loimaan kaupunki on jatkanut jättiputken torjuntaa omilla kiinteistöillään hankkeen jälkeen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukaan muun ohella ympäristönsuojelun edistäminen kunnassa. Luonnon ja luonnon monimuotoisuuden suojelu ja siten myös vieraslajien tunnistamisen ja torjumisen edistäminen on yksi osa tätä tehtävää, ja työtä tehdään resurssien puitteissa kunnan ympäristövalvonnassa muun työn ohessa.

Kunnan ympäristövalvonta pyrkii tiedottamaan erilaisista ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvistä asioista ympäristövalvonnan nettisivuilla. Tällä hetkellä ympäristövalvonnessa ei ole resursseja päivittää nettisivuja säännöllisesti, mutta mahdollisuutta tähän voidaan tulevaisuudessa selvittää.

Esittelijä	Tekninen johtaja Korte Antti
Päätösehdotus	Elinympäristölautakunta toteaa aloitteen loppuunkäsittellyksi.
Käsittely	Keskustelun kuluessa jäsen Teemu Heilala ehdotti, että päätösehdotukseen lisättäisiin teksti: ”Loimaan kaupunki on aktiivinen toimija Loimijoki ryhmässä ja edistää osaltaan Loimijoen tilan parantamiseen liittyviä hankkeita”. Jäsen Päivi Vanha-Perttula kannatti Teemu Heilalan tekemää päätösehdotuksen lisäystä. Puheenjohtaja tiedusteli, voiko elinympäristölautakunta olla yksimielinen Teemu Heilalan esityksestä. Kukaan ei ilmoittanut vastustavansa.
Päätös	Elinympäristölautakunta päätti yksimielisesti, että Loimaan kaupunki on aktiivinen toimija Loimijoki ryhmässä ja edistää osaltaan Loimijoen tilan parantamiseen liittyviä hankkeita ja toteaa samalla aloitteen loppuunkäsittellyksi.
Pöytäkirjamerkintä	Ympäristötarkastaja Kati Ojala poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen.